

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Ректор Університету

_____ М. О. Кириченко

«__» _____ 2020 р.

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

Напрямок: педагогічні, науково-педагогічні працівники та керівники
закладів освіти
назва відповідно до ліцензії

Галузь знань: 01 Освіта
шифр та назва галузі знань

Категорія слухачів: *Керівники закладів фахової передвищої освіти
(коледжів, технікумів)*
назва категорії слухачів

ЗМІСТ

1. ПРЕАМБУЛА.....	3
2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	4
2.1. Галузь використання.....	4
2.2. Цільова група.....	4
2.3. Мета та завдання.....	5
2.4. Концепція підвищення кваліфікації керівників коледжів (технікумів).....	5
3. ОБСЯГ ГОДИН / КРЕДИТИВ ЄКТС, ЩО НЕОБХІДНИЙ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ, ТА ЙОГО ОРІЄНТОВНИЙ РОЗПОДІЛ ЗА СКЛАДОВИМИ Й ВИДАМИ РОБІТ.....	6
4. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СЛУХАЧА.....	10
4.1. Інтегральна компетентність.....	10
4.2. Загальні компетентності.....	10
4.3. Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні) компетентності.....	10
5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНИКІВ КОЛЕДЖІВ (ТЕХНІКУМІВ).....	12
6. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ.....	13
6.1. Види контролю.....	13
6.2. Форми атестації слухачів курсів підвищення кваліфікації.....	14
6.3. Вимоги до випускної (творчої) роботи.....	14
6.4. Вимоги до публічного захисту (демонстрації) випускної (творчої) роботи.....	14
7. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНИКІВ КОЛЕДЖІВ (ТЕХНІКУМІВ).....	15
8. ЗМІСТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	15
8.1. Нормативна складова.....	15
8.2. Вибіркова складова (спецкурси).....	19
9. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА.....	19
10. ДОДАТКИ ДО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	21
10.1. Співвідношення компетентностей, модулів і кредитів.....	21
10.2. Матриця відповідності компетентностей дескрипторам НРК.....	22
10.3. Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей.....	23

1. Преамбула

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації **керівників закладів фахової перед вищої освіти (коледжів, технікумів)** укладена відповідно до Методичних рекомендацій щодо розроблення освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації у ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти», розглянуто і схвалено на засіданні кафедри професійної та вищої освіти від 15.12.2020 р., протокол № 12, затверджено на засіданні вченої ради Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти» протоколом № ___ від _____ 2020 р., вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти» від _____, протокол № _____.

Розробники програми:

Петренко Лариса Михайлівна – докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри професійної та вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти»;

Романова Ганна Миколаївна – докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри професійної та вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Рецензенти:

Султанова Лейла Юріївна, докторка педагогічних наук, професорка кафедри професійної та вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти»;

Щербак Ольга Іванівна, докторка педагогічних наук, доцентка, член-кореспондент НАПН України, директорка Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка.

2. Загальна характеристика

2.1. Галузь використання.

Освітньо-професійна програма (ОПП) підвищення кваліфікації керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) базується на компетентнісному підході, поділяє філософію визначення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу та в міжнародному Проекті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING).

ОПП є нормативним документом для організації освітнього процесу для зазначеної категорії слухачів в Університеті, що *встановлює*:

- профілі загальних і спеціальних компетентностей фахівців системи освіти;

- вимоги до змісту підвищення кваліфікації цього напрямку слухачів на компетентнісній основі;

- нормативний зміст підвищення кваліфікації слухачів, сформульований у термінах результатів навчання, досягнення яких передбачає оновлення, вдосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок, які здобуті за 7 і 8 (в окремих випадках за індивідуальним запитом за 9) кваліфікаційними рівнями вищої освіти Національної рамки кваліфікацій (НРК).

- вимоги до вибіркової складової підвищення кваліфікації;

- нормативні терміни навчання за очною та очно-дистанційною формою;

- форми атестації слухачів підвищення кваліфікації;

- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації в умовах післядипломної педагогічної освіти тощо.

ОПП *використовується* у процесі:

- розроблення та коригування робочих навчальних програм для окремих категорій слухачів – керівників коледжів (технікумів);

- визначення профілів професійних компетентностей відповідно до Класифікатора професій керівників коледжів (технікумів) за категоріями;

- визначення форм оцінювання результатів навчання слухачів;

- розроблення навчальних і робочих навчальних планів за певною категорією керівників коледжів (технікумів).

Програма є *обов'язковою* для підвищення кваліфікації фахівців означеного профілю в Університеті, *придатна* для цілей ліцензування та акредитації діяльності Університету, атестації керівників коледжів (технікумів), які підвищили кваліфікацію в Університеті.

2.2. Цільова група – керівники закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів), керівники відділень і циклових комісій, які згідно статті 26 Закону України «Про освіту» та статей 35, 36 Закону України «Про фахову передвищу освіту» здійснюють функції управління закладом фахової передвищої освіти.

Керівник закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму) здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти.

Права, обов'язки та відповідальність керівника закладу освіти визначаються законами і установчими документами закладу освіти.

Керівник є представником закладу освіти у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених законом і установчими документами закладу освіти.

2.3. Мета та завдання.

Мета навчання за освітньо-професійною програмою полягає у вдосконаленні управлінської, психологічної, науково-методичної, інноваційно-дослідницької, професійно-особистісної та інформаційно-комунікаційної компетентностей керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів), сприянні їхньому професійному та особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій шляхом реалізації наступних завдань:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, філософських та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності слухачів;

- отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів професійної діяльності;

- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку слухачів в умовах очно-дистанційного навчання.

2.4. Концепція підвищення кваліфікації керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів).

Актуальність курсів підвищення кваліфікації керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів). В умовах соціальних трансформацій, які потребують глибинних перетворень у системі освіти, важливого значення набуває підготовка керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів), здатних забезпечити реалізацію освітньої політики як пріоритетної функції держави, що сприяє задоволенню освітніх і духовно-культурних потреб усіх суб'єктів освітнього процесу, розвитку їхньої здатності до саморозвитку та навчання упродовж всього життя.

Особливе місце в цьому процесі належить системі післядипломної педагогічної освіти (ППО), оскільки вона за своїм призначенням фактично забезпечує підвищення кваліфікації фахівців, є інструментом перебудови освітньої галузі і, відповідно, соціальних перетворень на якісно новому рівні. Саме в системі ППО, враховуючи специфіку контингенту слухачів, можна створити інноваційно-розвивальне середовище, в якому, спираючись на

професійний досвід фахівців, ініціювати їхній професійний та особистісний розвиток, сприяти проектуванню слухачем власної стратегії ефективної професійної діяльності.

Головна ідея підвищення кваліфікації цього напрямку слухачів полягає в розвитку їхніх загальних і спеціальних (посадово-функціональних компетентностей) на основі базової освіти, професійного та життєвого досвіду, особистісних інтересів, соціальних запитів і потреб держави щодо ефективного виконання професійних обов'язків керівниками закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів).

Підвищення кваліфікації керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) відбувається за очною, очно-дистанційною, дистанційною формою навчання відповідно до Концепції післядипломної педагогічної освіти, яка затверджена вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» та затверджених диференційованих моделей структури підвищення кваліфікації слухачів.

3. Обсяг годин / кредитів ЄКТС, необхідний для реалізації освітньо-професійної програми, та його орієнтовний розподіл за складовими й видами робіт

Обсяг одного навчального модуля установлений у межах 30 год. / 1 кред. ЄКТС, кількість обов'язкових модулів – 4.

У цілому обсяг програми підвищення кваліфікації керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за очною моделлю навчання становить 120 год. / 4 кред. ЄКТС, за очно-дистанційною формою навчання – 120 год. / 4 кред. ЄКТС.

Кожен модуль має дві складові: нормативну та вибірккову. Це дасть змогу диференціювати навчання слухачів з різною підготовкою та досвідом професійної діяльності, а також зараховувати попереднє неформальне навчання.

Розподіл годин за очною моделлю навчання (120 год. / 4 кред.) з урахуванням аудиторної та самостійної робіт здійснюється відповідно до табл. 3.1.

За очно-дистанційною та дистанційною формами навчання (120 год. / 4 кред. ЄКТС) (табл. 3.2 - 3.4).

Таблиця 3.1

Розподіл годин заочною / дистанційною формою навчання (120 год. / 4 кред. ЄКТС)

Модулі	Загальна к-сть год за модулем	Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)		
		Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)
Модуль 1	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 2	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 3	30*	20*	16*	4*	10*	2*	8*
Модуль 4	15	12	8	4	3	1	2
Модуль 5	15	12	8	4	3	1	2
	120	72	52	20	48	20	28

* години відводяться на модуль випускової кафедри.

Таблиця 3.2

**Розподіл часу за очно-дистанційною та дистанційною формами навчання (120 год. / 4 кред. ЄКТС)
(очні етапи 5 дн. + 3 дн.; 16 тижнів)**

Модулі	Загальний обсяг годин	Очні етапи						Дистанційний етап					
		Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)			Загальна к-сть	Обсяг аудиторних год. (дистанційно)		Обсяг самостійної роботи		
		Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)		Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	
Модуль 1	30	8	4	4	1	0	1	21	0	4	4	13	
Модуль 2	30	10	10	0	0	0	0	20	2	4	6	8	
Модуль 3	30	16*	12*	4*	1*	1*	0*	13*	2*	4*	0*	7*	

Модуль 4	15	8	8	0	0	0	0	7	2	4	0	1
Модуль 5	15	8	8	0	0	0	0	7	2	4	0	1
	120	50	44	6	2	1	1	68	4	24	10	30

* години відводяться на модулі випускової кафедри

Таблиця 3.3

**Розподіл часу за очно-дистанційною та дистанційною формами навчання (120 год. / 4 кред. ЄКТС)
(очні етапи 5 дн. + 5 дн.)**

Модулі	Загальний обсяг годин	Очні етапи						Дистанційний етап					
		Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)			Загальна к-сть	Обсяг аудиторних год. (дистанційно)		Обсяг самостійної роботи		
		Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)		Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	
Модуль 1	30	10	6	4	1	0	1	19	2	4	0	13	
Модуль 2	30	12	12	0	0	0	0	18	2	4	4	8	
Модуль 3	30	18*	14*	4*	1*	1*	0*	11*	8*	0*	1*	2*	
Модуль 4	15	10	10	0	0	0	0	5	0	4	0	1	
Модуль 5	15	10	10	0	0	0	0	5	0	4	0	1	
	120	60	52	8	2	1	1	58	12	16	5	25	

* години відводяться на модулі випускової кафедри

Таблиця 3.4

**Розподіл часу за очно-дистанційною та дистанційною формами навчання (120 год. / 4 кред. ЄКТС)
(очні етапи 5 дн. + 5 дн.; 14 тижнів)**

Модулі	Загальний обсяг годин	Очні етапи						Дистанційний етап				
		Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)			Загальна к-сть	Обсяг аудиторних год. (дистанційно)		Обсяг самостійної роботи	
		Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)		Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)
Модуль 1	30	10	6	4	1	0	1	19	4	4	0	11
Модуль 2	30	12	12	0	0	0	0	18	2	4	4	8
Модуль 3	30	18*	14*	4*	1*	1*	0*	11*	8*	0*	1*	2*
Модуль 4	15	10	10	0	0	0	0	5	0	4	0	1
Модуль 5	15	10	10	0	0	0	0	5	0	4	0	1
	120	60	52	8	2	1	1	58	14	16	5	23

* години відводяться на модулі випускової кафедри

4. Перелік компетентностей слухача.

4.1. Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні завдання та практичні проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження, застосування теорій і методів управління у практиці професійної діяльності, яка характеризується комплексністю й невизначеністю.

За основу використовується опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Кваліфікаційний рівень 7: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Кваліфікаційний рівень 8: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики

Кваліфікаційний рівень 9: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Орієнтовний перелік загальних і спеціальних компетентностей.

4.2. Загальні компетентності.

Освітологічна: здатність інтегрувати знання з сучасної філософії та соціології освіти, культурології, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію освітньої діяльності на засадах еколюдиноцентризму, демонструвати відповідні цінності у професійній діяльності.

Нормативно-правова: здатність організовувати діяльність фахівців системи освіти та/або власну професійну діяльність на основі нормативно-правових документів, вимог безпеки життєдіяльності, ринку освітніх послуг, автономії закладу / установи / організації освіти та академічної свободи тощо.

4.3. Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні) компетентності.

Управлінська: планувати, організовувати та контролювати професійну / освітню діяльність суб'єктів та / або власну професійну діяльність відповідно до сучасних вимог; володіти управлінськими технологіями супроводу та забезпечення якості освітнього процесу, організації безпечного та інклюзивного освітнього середовища закладу / установи / організації в умовах реформ і соціальних трансформацій; здатність створювати умови та здійснювати професійну діяльність на засадах лідерства та педагогіки партнерства; здатність мотивувати себе та інших суб'єктів освітнього процесу до цілеспрямованого руху до спільної мети.

Соціально-психологічна: здатність забезпечувати оптимальні соціально-психологічні умови професійної діяльності в умовах діалогу культур; сприяти взаємодії та згуртованості фахівців системи освіти, конструктивно розв'язувати професійні конфлікти, налагоджувати їх взаємодію з іншими освітніми організаціями, їх керівниками, іншими організаціями, що причетні до освітнього процесу; володіти медійними технологіями, формами та методами підтримки й розвитку / саморозвитку всіх його суб'єктів.

Науково-методична: здатність упроваджувати сучасні форми, методи, технології освіти, а також основи андрагогіки у професійній діяльності; конструктивно оцінювати зміст освіти, якість надання освітніх послуг і результатів роботи педагогічних працівників, проводити експертизу освітнього середовища, надавати консультації педагогічним працівникам закладів освіти, узагальнювати власний управлінський / педагогічний / вітагенний досвід і презентувати його педагогічній спільноті; рецензувати та готувати до видання науково-методичні матеріали з питань професійної діяльності та її вдосконалення.

Інноваційно-дослідницька: здатність інноваційно вирішувати наукові / практичні професійні завдання; планувати, організовувати та здійснювати експериментальні дослідження щодо визначення оптимальних умов функціонування освітніх організацій; розвитку суб'єктів освітнього процесу; психолого-педагогічного та / або управлінського супроводу й підтримки інноваційних форм і методів роботи закладу освіти; визначати науково обґрунтовані перспективи інноваційних проєктів у галузі освіти тощо.

Інформаційно-комунікаційна: здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні, цифрові технології, комп'ютерну техніку, е-освіту, що дозволяють створювати сучасне, інформаційно й кібернетично безпечне освітнє середовище і досягати цілей професійної діяльності та професійно-особистісного розвитку суб'єктів освітнього процесу, у тому числі: мережеві системи пошуку й обробки інформації; електронні бібліотечні ресурси та технології, мультимедійне обладнання; комп'ютерні програми статистичної обробки та візуалізації даних моніторингу, результатів експериментального дослідження та ін.

Компетентність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку: здатність здійснювати освітню (самоосвітню) діяльність з метою оновлення, вдосконалення, розвитку посадово-функціональних компетентностей; мотивувати себе та інших до професійного й особистісного зростання; розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самоудосконалювати) професійно важливі якості особистості фахівців системи освіти (громадянськість, відповідальність, рефлексивність, толерантність, здатність до діалогічної взаємодії та ін.); ціннісні орієнтації, що спрямовані на всебічний розвиток особистості всіх суб'єктів освітнього процесу як найвищої цінності суспільства.

5. Програмні результати навчання, що визначають нормативний зміст підвищення кваліфікації

1. Організовувати діяльність закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму) на засадах еколюдиноцентризму, керуючись нормативно-правовими документами, вимогами безпеки життєдіяльності, фінансової автономії, вимогами інтеграції в європейський освітній простір.
2. Використовувати інноваційні технології управління закладом фахової передвищої освіти в контексті розвитку суспільства, побудованого на знаннях.
3. Проектувати і створювати культурно-освітнє середовище для формування професійної культури майбутніх фахівців.
4. Моделювати віртуальне середовище в закладі освіти і створювати умови для його реалізації з метою формування фахової компетентності майбутніх фахівців.
5. Створювати організаційно-педагогічні умови для професійного самовдосконалення педагогів у системі безперервної освіти.
6. Організовувати педагогічний колектив для участі у програмі Європейського Союзу ЕРАЗМУС⁺ для професійної освіти (з 2021 р.).
7. Упроваджувати сучасні психолого-педагогічні технології управління функціонуванням та розвитком закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму).
8. Застосовувати управлінські технології для супроводу освітнього процесу та створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.
9. Організовувати безпечне та інклюзивне освітнє середовище закладу фахової передвищої освіти.
10. Здійснювати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу, підтримку й розвитку всіх його суб'єктів.
11. Проектувати рішення з поліпшення змісту, форм і методів управління професійним удосконаленням учасників освітнього процесу закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму).
12. Мотивувати суб'єктів освітнього процесу для досягнення спільної мети та професійно-особистісного розвитку.
13. Створювати необхідні психолого-педагогічні умови попередження й подолання професійного стресу, «вигорання» та деформацій особистості працівників коледжу (технікуму) та забезпечувати їх у процесі професійної діяльності.
14. Уміти створювати та впроваджувати інноваційні освітні проекти у різних сферах суспільного життя, визначати науково обґрунтовані перспективи інноваційних проектів у галузі освіти.
15. Здійснювати психолого-педагогічну експертизу освітнього середовища. Оцінювати рівень психолого-педагогічної компетентності суб'єктів освітнього процесу.

16. Демонструвати належні вміння діалогічного спілкування та партнерської взаємодії з усіма суб'єктами освітнього процесу.

17. Надавати консультації педагогічним працівникам закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму) з актуальних питань професійної діяльності.

18. Уміти коректно здійснювати психологічну інтервенцію в діяльність суб'єкта освітнього процесу, учнівського/студентського/педагогічного колективу, закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму) в цілому та забезпечувати моніторинг її ефективності.

19. Організовувати підвищення кваліфікації керівних, педагогічних та методичних кадрів закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму).

20. Розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самоудосконалювати) професійно важливі якості особистості керівника (громадянськість, відповідальність, рефлексивність, толерантність, здатність до діалогічної взаємодії тощо).

21. Здійснювати пошук, опрацювання, аналіз та презентацію професійно важливих знань та даних експериментальних досліджень із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних, цифрових технологій.

22. Демонструвати прихильність до етичних зобов'язань, професійних цінностей, етики поведінки у професійній діяльності.

6. Контроль якості навчання за освітньо-професійною програмою

6.1. Види контролю.

Педагогічний контроль здійснюється за різними видами відповідно до визначених нормативними документами Університету щодо того чи іншого виду підвищення кваліфікації.

Захист випускної роботи – форма педагогічного контролю, яка має виявити рівень та якість виконання слухачами індивідуальних завдань у процесі підвищення кваліфікації.

Реферат – форма педагогічного контролю, яка має виявити рівень та якість опанування слухачами змісту навчального модуля. Допускаються різні форми реферату – аналітичний огляд, есе та ін.

Тестування – форма педагогічного контролю, яка дає змогу встановити результати підвищення кваліфікації, набуті фахівцями в умовах формальної, неформальної й інформальної освіти, та їх відповідність вимогам певних стандартів та/або освітньо-професійних програм.

Тест — інструмент, що призначений для педагогічного вимірювання рівня та якості підвищення кваліфікації, який складається з системи тестових завдань, стандартизованої процедури проведення, обробки й аналізу результатів.

Самоконтроль призначено для самооцінювання слухачами ефективності особистої навчальної роботи щодо засвоєння змісту модулів (тем) ОПП. З цією метою в робочих навчальних програмах, навчально-методичних комплексах (навчальних посібниках тощо) для кожного модуля передбачаються питання для самоконтролю.

6.2. Форми атестації (підсумкового контролю) слухачів курсів підвищення кваліфікації

Атестація (підсумковий контроль) здійснюється у формі, визначеній нормативно щодо того чи іншого виду підвищення кваліфікації, зокрема:

- публічного захисту (демонстрації) випускної (творчої) роботи – курси підвищення кваліфікації за фахом, тематичні, авторські тощо;
- захисту випускної роботи *або* реферату *або* тестування – курси підвищення кваліфікації за накопичувальною системою організації освітнього процесу.

6.3. Вимоги до випускної роботи

Визначено в Положенні про випускну роботу слухача курсів підвищення кваліфікації та порядок її захисту, затвердженому наказом ректора ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» № 01-01/515 від 24 грудня 2015 р.

Випускна робота допускається до захисту рішенням випускової кафедри за умови її відповідності вимогам вищезазначеного Положення.

6.4. Вимоги до публічного захисту (демонстрації) випускної (творчої) роботи

До захисту випускної роботи допускаються слухачі, які успішно та повною мірою виконали навчальний план підвищення кваліфікації.

Умовою допуску слухача до захисту є наявність роботи, оформленої за вимогами, які висуваються до даного роду робіт, рішення випускової кафедри, рецензії фахівця з відповідної галузі.

Захист випускної роботи відбувається публічно на засіданні комісії, склад якої затверджується у встановленому в Університеті порядку.

Захист випускної роботи *або* реферату *або* тестування з метою верифікації результатів підвищення кваліфікації відбувається на засіданні спеціальної комісії, створеної відповідно до Положення про підвищення кваліфікації керівних, педагогічних і науково-педагогічних кадрів освіти за накопичувальною системою організації освітнього процесу.

7. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації фахівців системи освіти

В Університеті функціонує система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, яка у контексті забезпечення якості підвищення кваліфікації передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості підвищення кваліфікації;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду й оновлення освітньо-професійних програм;
- 3) щорічне оцінювання слухачів (конкурс випускних робіт), науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Університету, на інформаційних стендах, та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації керівних, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи слухачів, за освітньо-професійною програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні програми підвищення кваліфікації фахівців;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях / випускних роботах слухачів і працівників Університету;
- 9) інших процедур і заходів.

8. Зміст підвищення кваліфікації фахівців системи освіти

8.1. Нормативна складова.

8.1.1. Мета та завдання нормативної складової

Мета нормативної складової – удосконалення загальних та спеціальних компетентностей керівників закладів фахової передвищої освіти коледжів, (технікумів) шляхом реалізації наступних *завдань*:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із освітологічних, правових, соціально-психологічних, управлінських, науково-методичних питань професійної діяльності керівників закладів фахової передвищої освіти;
- забезпечення професійно-особистісного розвитку керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів).

8.1.2. Зміст нормативної складової.

МОДУЛЬ 1. ОСВІТОЛОГІЧНИЙ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ

Мета модуля: на основі освітологічного аналізу реформування й модернізації системи освіти в Україні поглибити та розширити уявлення керівників закладів фахової передвищої освіти щодо сучасної філософії, економіки, освіти, етичних засад професійної діяльності, оновлення нормативно-правового забезпечення діяльності системи освіти.

Зміст модуля. Європейські та національні цінності. Цінності освіти. Цінності особистості. Цінності-мета, цінності-засіб, цінності-умови тощо. Європейський освітній простір, демократична культура мислення, позитивна мотивація, психологічна установка, професійна компетентність. Освіта і філософія. Методологічні орієнтири сучасної науки та освіти. Методологічний плюралізм і педагогіка. Методологічна культура та педагогічна майстерність.

Правове забезпечення освіти в Україні. Джерела правового забезпечення освіти. Порядок формування правового поля в Україні згідно діючих норм. Розподіл влади. Повноваження владних структур щодо освіти. Реформування політичної системи в Україні та її правові наслідки для освіти. Правова система України. Основні Конституційні норми, що регулюють процеси формування та розвитку особистості – право на вільний, всебічний розвиток, освіту, соціальний захист, працю та інші. Стандартизація в системі освіти та документи про освіту. Входження України в Болонський процес. Кадрове забезпечення галузі (освіти). Режим роботи працівників в освіті. Обчислення трудового стажу. Страховий стаж. Соціальний стаж: науковий, педагогічний стаж. Додаткова діяльність та додатковий заробіток працівника. Індивідуальна педагогічна діяльність. Оплата праці працівників закладів і установ освіти. Соціальний захист працівників. Атестація педагогічних та керівних кадрів. Правовий порядок управління освітою на всіх рівнях. Право інтелектуальної власності, авторське і суміжні права в освіті. Правовий порядок взаємовідносин структур системи освіти та сім'ї. Порядок захисту прав учасників освітнього процесу у суді.

Правові аспекти діяльності керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів).

МОДУЛЬ 2. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЛІДЕРСТВО

Мета модуля: вдосконалення управлінської компетентності слухачів – керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів), сприяння їх професійному й особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій.

Зміст модуля: Освітній менеджмент. Провідні тенденції і актуальні проблеми публічного управління освітою в умовах соціально-економічної

трансформації України. Європейський освітній простір та моделі управління освітою.

Інноваційні процеси в системі управління освітою. Моделювання в теорії і практиці управління освітніми організаціями. Технологія моделювання розвитку закладу освіти. Технологія прийняття рішень в управлінській діяльності. Контроль як інтегрована функція управління закладом. Стратегічний менеджмент та маркетинг освітнього закладу. Бенчмаркінг. Управління людськими ресурсами. Фінансовий менеджмент закладу. Ефективна комунікація та комунікативна компетентність керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів). Управління конкурентоспроможністю закладу. Менеджмент інклюзивної освіти.

Поняття та природа лідерства. Теорія лідерства. Лідерство та ефективне управління. Лідерство та ефективна комунікація. Лідерство та управління персоналом. Лідерство та стратегічне управління. Розробка стратегії розвитку закладу освіти на основі парадигми лідерства.

Лідерство як управлінська компетентність. Сила лідера та його вплив. Ефективність лідера. Концепції ситуаційного лідерства. Лідерство в діяльності керівника закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів). Технології самоменеджменту і тайм-менеджменту в професійній діяльності керівників. Авторитет, імідж, репутація керівника закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів).

МОДУЛЬ 3. ПОСАДОВО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ

Мета модуля: вдосконалення посадово-функціональної компетентності слухачів – керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів).

Зміст модуля. Організація поточного і перспективного планування діяльності педагогічного колективу коледжу. Координація роботи викладачів та інших педагогічних працівників з виконання навчальних планів та програм.

Розробка навчально-методичної документації.

Вивчення, узагальнення та розповсюдження перспективного педагогічного досвіду викладачів. Організація продуктивної групової взаємодії педагогів (творчі проблемні групи). Створення умов для формування і розвитку умінь викладачів, спрямованих на проектування майбутньої професійної діяльності. Формування вмінь викладачів розробляти власний методичний інструментарій. Забезпечення умов для професійного науково-методичного зростання викладачів і розширення форм підвищення кваліфікації.

МОДУЛЬ 4. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ

Мета модуля: вдосконалення психологічної компетентності слухачів – керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, (технікумів),

сприяння їх професійному й особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій.

Зміст модуля. Зміст і структура психологічної компетентності керівника закладу фахової передвищої освіти (коледжу, (технікуму). Психологічна готовність керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) до діяльності в умовах соціально-економічних змін. Умови забезпечення професійного і особистісного зростання керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) в умовах соціально-економічних змін.

Психологічні проблеми управління в організації. Попередження і подолання проявів професійного стресу та синдрому «професійного вигорання» у професійній діяльності персоналу закладу фахової передвищої освіти.

Психологічні особливості формування команди закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму). Порівняльний аналіз характеристик команди і звичайної робочої групи. Орієнтація стилю діяльності керівника або викладача закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму) на формування команди. Розвиток психологічної готовності керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) до формування команди.

МОДУЛЬ 5. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ

Мета модуля: вдосконалення інформаційно-комунікаційної компетентності керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів); ознайомлення з цілями, завданнями, принципами, документами щодо входження системи освіти України до європейського освітнього простору на умовах партнерства; розширення та поглиблення знань і вмінь щодо ефективного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у роботу закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів); створення підґрунтя для подальшого засвоєння та використання нових програмних продуктів з фахових питань.

Зміст модуля. Загальні відомості про дистанційне навчання та відкриту освіту. Становлення та розвиток дистанційного навчання в Україні. Дистанційне навчання як соціальний механізм, що сприяє адаптації суспільства до нових ринкових умов. Світова тенденція переходу до дистанційних освітніх структур. Стан та перспективи розвитку дистанційного навчання як інноваційної педагогічної технології, спрямованої на практичну реалізацію принципів відкритої освіти. Причини і наслідки гальмування розвитку дистанційного навчання в освіті.

Особливості віртуального освітнього середовища. Основи практичної роботи у віртуальному освітньому середовищі (реєстрація, робота з дидактичними та навчально-методичними матеріалами, спілкування у чаті та форумі). Методологічні аспекти організації самостійної роботи у віртуальному середовищі дистанційного навчання.

Основні сервіси глобальної мережі Інтернет, їх функціями, призначенням, поняттям, термінологією, перевагами тощо. Використання інтернет-технологій у професійній діяльності керівників коледжів (технікумів). Основні види інтерактивного спілкування та засоби для їх реалізації. Методика організації та проведення вебінарів. Інформаційна та кібернетична безпека.

Поняття і характеристики електронних освітніх ресурсів та їх класифікація. Системи управління освітніми веб-ресурсами. Засоби створення та вимоги до електронних освітніх ресурсів. Інформаційно-освітні ресурси відкритої освіти в Україні та за кордоном. Поняття і можливості Web-технологій. Web-сайт закладу освіти, як компонент інформаційно-освітнього середовища. Критерії оцінювання Web-сайтів. Структура та інформаційне наповнення сайту закладу освіти.

8.2. Вибіркова складова (спецкурси)

8.2.1. Мета та завдання вибіркової складової

Мета вибіркової частини – забезпечення особистісно-професійних потреб та інтересів слухачів шляхом реалізації наступних завдань:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із культури управління закладом фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму відповідно до індивідуальних потреб і запитів керівного персоналу;
- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення, що забезпечується можливістю вибору змісту навчання слухачами відповідно до їхніх потреб і запитів;
- сприяння особистісному розвитку керівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) закладів як важливому чиннику їхнього професійного вдосконалення.

Зміст вибіркової складової складають спецкурси, які поглиблюють зміст модулів професійного спрямування і складають відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» не менш ніж 25% від загального обсягу годин. Анотований перелік спецкурсів вноситься до робочих навчальних планів у вигляді Додатка.

9. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

На Європейському рівні (у галузі освіти):

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): / Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти; Європейський союз студентів; Європейська асоціація університетів; Європейська асоціація закладів вищої освіти; Конфедерація європейського бізнесу «БІЗНЕСЄВРОПА»; Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти. – Єреван, 2015 URL:

http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

2. International Standard Classification of Education ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

На загальнодержавному рівні (у галузі освіти):

3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/download.htm

4. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 6 червня 2019 року № 2745-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>

5. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 2002. – № 36. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010/ [розроб. : М. Гаврицька та ін.]. – К. : Соцінформ, 2010. – 746 с.

7. Національна рамка кваліфікацій / Додаток до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

8. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

9. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Постанову Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п>

10. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України; від 25.04.2013 № 466.

На Університетському рівні:

11. Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (затверджене вченою радою ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» 18 листопада 2015 р., протокол № 8).

12. Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання (наказом ректора ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» від 11 травня 2016 р. № 01-01/165).

13. Положення про куратора-тьютора навчальної групи слухачів курсів підвищення кваліфікації за заочною, дистанційною та очно-дистанційною формами навчання (затверджене наказом ректора ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» від 24 грудня 2015 р. № 01-01/515).

14. Положення про випускню роботу слухача курсів підвищення кваліфікації та порядок її захисту (затверджене наказом ректора ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» від 24 грудня 2015 р. № 01-01/515).

10. Додатки до освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації

Таблиця 10.1

Співвідношення навчальних модулів, компетентностей та кредитів ЄКТС у підвищенні кваліфікації працівників системи освіти

№ з / п	Компетентності	Модулі	Кредити	Кафедри
<i>Загальні</i>				
1.	Освітологічна	Модуль 1. Освітологічний та нормативно-правовий	1	ФОД, ПВО, МОП
2.	Нормативно-правова			
<i>Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні)</i>				
3.	Науково-методична	Модуль 2. Посадово-функціональний	1	ПВО
4.	Управлінська	Модуль 3. Менеджмент і лідерство	1	МОП
4.	Соціально-психологічна	Модуль 4. Соціально-психологічний	1	ПУ
5.	Інформаційно-комунікаційна	Модуль 5. Інформаційно-комунікаційний	1	ВОС ІКТ

Таблиця 10.2

**Матриця відповідності визначених освітньо-професійною
програмою підвищення кваліфікації компетентностей дескрипторам
Національної рамки кваліфікацій.**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Цінності, автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
Освітологічна	+			+
Нормативно-правова	+			+
Спеціальні (фахові, посадово-функціональні) компетентності				
<i>Управлінська</i>	+	+	+	+
<i>Соціально-психологічна</i>	+	+		+
<i>Науково-методична</i>	+	+		+
<i>Інноваційно-дослідницька</i>	+	+	+	
<i>Інформаційно-комунікаційна</i>	+	+		+
<i>Компетентність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку</i>	+	+	+	+

Таблиця 10.3

Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою підвищення кваліфікації результатів навчання та компетентностей.

Програмні результати навчання	Компетентності													
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності						Спеціальні (фахові, посадово-функціональні) компетентності						
1. Організувати діяльність закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму) на засадах еколюдиноцентризму, керуючись нормативно-правовими документами, вимогами безпеки життєдіяльності, фінансової автономії, вимогами інтеграції в європейський освітній простір	+	+	+							+	+	+		
2. Використовувати інноваційні технології управління закладом фахової передвищої освіти в контексті розвитку суспільства, побудованого на знаннях.	+			+						+			+	
3. Проектувати і створювати культурно-освітнє середовище для формування професійної культури майбутніх фахівців	+			+	+	+				+			+	+
4. Моделювати віртуальне середовище в закладі освіти і створювати умови для його реалізації з метою формування фахової компетентності майбутніх фахівців	+			+						+	+		+	
5. Створювати організаційно-педагогічні умови для професійного самовдосконалення педагогів у системі безперервної освіти.	+			+	+					+	+		+	+
6. Організувати педагогічний колектив для участі у програмі Європейського Союзу ЕРАЗМУС+ для професійної освіти (з 2021 р.).	+								+	+	+			
7. Упроваджувати сучасні психолого-педагогічні технології управління функціонуванням та розвитком закладу фахової передвищої освіти (коледжу, технікуму).	+					+	+			+				
8. Застосовувати управлінські технології для супроводу освітнього процесу та створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.	+				+	+				+				+
9. Організувати безпечне та інклюзивне освітнє середовище закладу фахової передвищої освіти.	+									+	+			
10. Здійснювати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу, підтримку й розвитку всіх його суб'єктів.	+					+	+			+				
11. Проектувати рішення з поліпшення змісту, форм і методів управління професійним удосконаленням учасників освітнього	+			+	+	+	+			+			+	+

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

А. Офіційні документи:

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): / Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти; Європейський союз студентів; Європейська асоціація університетів; Європейська асоціація закладів вищої освіти; Конфедерація європейського бізнесу «БІЗНЕСЄВРОПА»; Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти. – Єреван, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. International Standard Classification of Education ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/download.htm.
4. Про фахову передвищу освіту: Закон України відб червня 2019 року № 2745-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>.
5. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
6. Національна рамка кваліфікацій / Додаток до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>.
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. № 266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>.
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року» від 14 грудня 2016 р. № 988-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249613934>
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 р. № 1648) «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-povidomlennya-2016-06-01-metodichni-rekomendaciyi-shhodo-rozroblennya-stand>

10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

Б. Корисні посилання:

11. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

12. Національний глосарій 2014 – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.

13. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.

14. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

15. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.